

XVI Ogólnopolska Konferencja Kadry Kierowniczej Oświaty

OSKKO, Kraków
1-3 marca 2019

organizatorzy: OSKKO

OGŁASZAMY PROGRAM KONFERENCJI

**Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego
w czteroletnim liceum i pięcioletnim technikum
– nowe wyzwanie czy powrót do przeszłości?**

Alicja Kapcia

Program spotkania

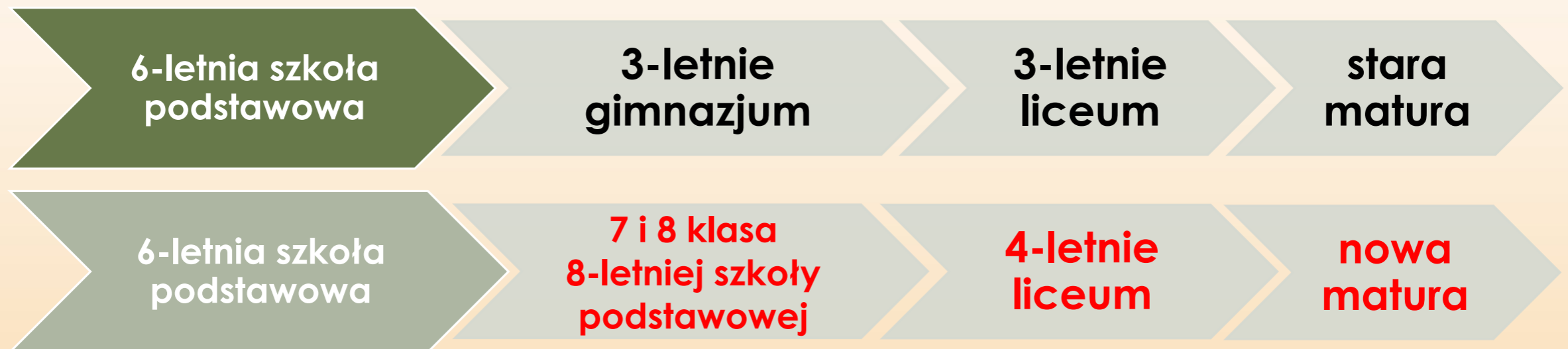
- Istota zmian programowych w zakresie przedmiotów ogólnokształcących w czteroletnim liceum i pięcioletnim technikum
- Struktura podstawy programowej
- Główne cele i zadania szkoły ponadpodstawowej
- Ramowe plany nauczania i co z nich wynika dla realizacji podstawy programowej
- Wymagania ogólne i treści obecnej oraz nowej podstawy programowej – przykłady
- Warunki i sposoby realizacji podstawy programowej
- Zadania dyrektora
- Postulaty dla nauczycieli

Harmonogram wdrażania nowej podstawy programowej

Szkoły ponadpodstawowe (nowe)				
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Szkoła branżowa I stopnia (3-letnia)	nowa podstawa programowa (sukcesywnie, począwszy od kl. I, następnie w kolejnych latach)			
Szkoła branżowa II stopnia (2-letnia)	(brak szkoły)			nowa podstawa programowa
Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	nowa podstawa programowa (we wszystkich klasach)			
Liceum ogólnokształcące (4-letnie)	(brak szkoły)		nowa podstawa programowa	
Technikum (5-letnie)	(brak szkoły)		nowa podstawa programowa	
Szkoła policealna (max. 2,5 roku) - dla osób posiadających wykształcenie średnie lub średnie branżowe	nowa podstawa programowa (sukcesywnie, począwszy od I semestru, następnie w kolejnych latach)			

KLASY	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
SP I	x	x	x	x	x	x	x
SP II		x	x	x	x	x	x
SP III			x	x	x	x	x
SP IV	x	x	x	x	x	x	x
SP V		x	x	x	x	x	x
SP VI			x	x	x	x	x
SP VII	x	x	x	x	x	x	x
SP VIII		x	x	x	x	x	x
LO i TI			x	x	x	x	x
LO i T II				x	x	x	x
LO i T III					x	x	x
LO IV						x	x
TV							x

1 września 2019 roku spotkają się w liceum uczniowie dwóch roczników, którzy przeszli różne ścieżki kształcenia

Będą mieć:

- różną liczbę lat nauki,
- różne podstawy programowe,
- różne podręczniki,
- różne egzaminy maturalne.

Podstawa prawna zmian

- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia**
- (Dz. U. z 2018 poz. 467)

Podstawa prawna zmian

- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół*
- Załącznik nr 4 (Liceum))
- Załącznik nr 5 (Technikum)
- (Dz. U. z 2017 poz. 703)

Ramowy plan nauczania

- Ile jest godzin mojego przedmiotu w zakresie podstawowym w całym cyklu?
- W których klasach i w jakim wymiarze będę uczyć w zakresie podstawowym?
- Ile godzin należy przeznaczyć na rozszerzenia?
- W których klasach można realizować rozszerzenia?
- Kto decyduje o tym, jakie rozszerzenia będą realizowane w szkole?
- Ile przedmiotów w zakresie rozszerzonym wybiera uczeń?
- Co z przedmiotami uzupełniającymi?

Liceum

Lp.	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne i zajęcia z wychowawcą	Tygodniowy wymiar godzin w klasie				Razem w czteroletnim okresie nauczania
		I	II	III	IV	
		Zakres podstawowy				
1.	Język polski	4	4	4	4	16
2.	Język obcy nowożytny	3 } + 3 ¹⁾ 2 }	3 } + 3 ¹⁾ 2 }	3 } + 3 ¹⁾ 2 }	3 } + 2 ¹⁾ 2 }	12 } + 11 ¹⁾ 8 }
3.	Drugi język obcy nowożytny					
4.	Filozofia lub plastyka lub muzyka ²⁾	1	-	-	-	1
5.	Historia	2	2	2	2	8
6.	Wiedza o społeczeństwie	1	1	-	-	2
7.	Podstawy przedsiębiorczości		1	1	-	2
8.	Geografia	1	2	1		4
9.	Biologia	1	2	1		4
10.	Chemia	1	2	1		4
11.	Fizyka	1	1	2		4
12.	Matematyka	3	4	3	4	14
13.	Informatyka	1	1	1	-	3
14.	Wychowanie fizyczne	3	3	3	3	12
15.	Edukacja dla bezpieczeństwa	1	-	-	-	1
16.	Zajęcia z wychowawcą	1	1	1	1	4
Razem przedmioty w zakresie podstawowym i zajęcia z wychowawcą		26 + 3¹⁾	29 + 3¹⁾	25 + 3¹⁾	19 + 2¹⁾	99 + 11¹⁾

Liceum

Przedmioty w zakresie rozszerzonym	4	5	7	6	22
Razem na obowiązkowe zajęcia edukacyjne i zajęcia z wychowawcą	30 + 3 ¹⁾	34 + 3 ¹⁾	32 + 3 ¹⁾	25 + 2 ¹⁾	121 + 11 ¹⁾
Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły	2				2
Ogółem	123 + 11¹⁾				
Religia/etyka ³⁾					
Wychowanie do życia w rodzinie ⁴⁾					
Język mniejszości narodowej/język mniejszości etnicznej/język regionalny/własna historia i kultura ⁵⁾					
Geografia państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa ⁶⁾					
Zajęcia sportowe ⁷⁾					
Dodatkowe zajęcia edukacyjne ⁸⁾					
Język migowy ⁸⁾					
Zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej ⁹⁾					
Doradztwo zawodowe	minimum 10 godzin w czteroletnim okresie nauczania				

Liceum

3. **Dyrektor liceum** ogólnokształcącego, po zasięgnięciu opinii rady liceum, a jeżeli rada liceum nie została powołana – po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, uwzględniając zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe liceum, **ustala przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym, spośród których uczeń wybiera 2 albo 3 przedmioty.**

6. Dyrektor liceum ogólnokształcącego, na wniosek uczniów oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej), w którym **tygodniowy wymiar godzin przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym jest niższy niż 22:**

1) może zwiększyć liczbę godzin przeznaczonych na przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym

albo

2) może przydzielić godziny na przedmioty uzupełniające, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych przedmiotów został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania. Tygodniowy wymiar godzin w czteroletnim okresie nauczania dla przedmiotu uzupełniającego wynosi **co najmniej 2 godziny**. Przedmioty uzupełniające ustala dyrektor liceum ogólnokształcącego po zasięgnięciu opinii uczniów danego oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej).

Technikum

Lp.	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne i zajęcia z wychowawcą	Tygodniowy wymiar godzin w klasie					Razem w pięcioletnim okresie nauczania
		I	II	III	IV	V	
		Zakres podstawowy					
1.	Język polski	4	3	3	3	3 ¹⁾	16
2.	Język obcy nowożytny	3	3	2	2	2 ¹⁾	12
3.	Drugi język obcy nowożytny	1 } + 2 ²⁾	1 } + 2 ²⁾	2 } + 2 ²⁾	2 } + 2 ²⁾	2 ¹⁾ } + 2 ¹⁾²⁾	8 } + 10²⁾
4.	Filozofia lub plastyka lub muzyka ³⁾	1	-	-	-	-	1
5.	Historia	2	2	2	1	1 ¹⁾	8
6.	Wiedza o społeczeństwie	-	-	-	1	1 ¹⁾	2
7.	Podstawy przedsiębiorczości	-	-	1	1	-	2
8.	Geografia ⁴⁾					-	} 16
9.	Biologia ⁴⁾					-	
10.	Chemia ⁴⁾					-	
11.	Fizyka ⁴⁾					-	
12.	Matematyka	2	3	3	3	3 ¹⁾	14
13.	Informatyka	1	1	1	-	-	3
14.	Wychowanie fizyczne	3	3	3	3	3	15
15.	Edukacja dla bezpieczeństwa	1	-	-	-	-	1
16.	Zajęcia z wychowawcą	1	1	1	1	1	5
Razem przedmioty w zakresie podstawowym i zajęcia z wychowawcą		23+2²⁾	21+2²⁾	22+2²⁾	21+2²⁾	16+2²⁾	103+10²⁾
Przedmioty w zakresie rozszerzonym		2	2	3	3	4 ¹⁾	14
Kształcenie zawodowe teoretyczne i praktyczne ⁵⁾		8	10	10	11	12 ¹⁾	51
Razem obowiązkowe zajęcia edukacyjne i zajęcia z wychowawcą		33+2²⁾	33+2²⁾	35+2²⁾	35+2²⁾	32+2²⁾	168+10²⁾
Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły		3					3
Ogółem		171+10²⁾					
Doradztwo zawodowe		minimum 10 godzin w pięcioletnim okresie nauczania					

Technikum

4. **Dyrektor technikum**, po zasięgnięciu opinii rady technikum, a jeżeli rada technikum nie została powołana – po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, uwzględniając zawód, w którym kształci technikum, zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe technikum, **ustala przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym, spośród których uczeń wybiera 2 przedmioty.**

7. Uczniowie oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej), w którym **tygodniowy wymiar godzin przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym jest niższy niż 14**, mogą wystąpić z wnioskiem do dyrektora technikum o:

1) zwiększenie liczby godzin przeznaczonych na przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym

albo

2) realizowanie przedmiotów uzupełniających, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych przedmiotów został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania. Tygodniowy wymiar godzin w pięcioletnim okresie nauczania dla przedmiotu uzupełniającego wynosi **co najmniej 2 godziny**. Przedmioty uzupełniające ustala dyrektor technikum po zasięgnięciu opinii uczniów danego oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej).

Godziny do dyspozycji dyrektora

§ 2. ust. 1.

Ramowy plan nauczania określa:

4) tygodniowy, a w przypadku szkół dla dorosłych prowadzących zajęcia w formie zaocznej – semestralny wymiar godzin do dyspozycji dyrektora szkoły przeznaczonych na:

- a) **zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności zajęcia związane z kształtowaniem aktywności i kreatywności uczniów,**
- b) w przypadku **szkół prowadzących kształcenie zawodowe** – również na zajęcia związane z kształtowaniem kompetencji zawodowych,
- c) w przypadku **liceum ogólnokształcącego dla dorosłych** – również na realizację przedmiotów w zakresie rozszerzonym.

Struktura podstawy programowej

- Preambuła
- Krótka charakterystyka poszczególnych przedmiotów (nowość)
- Podstawa programowa kolejnych przedmiotów:
  - Cele kształcenia – wymagania ogólne
  - Treści nauczania – wymagania szczegółowe
  - Warunki i sposób realizacji.

Preambuła do podstawy programowej

Od niej powinniśmy zacząć czytanie podstawy, gdyż zawiera ogólne cele kształcenia i najważniejsze umiejętności oraz zadania szkoły na III etapie edukacyjnym.

Za ich realizację są odpowiedzialni wszyscy nauczyciele, bez względu na nauczany przedmiot.

Cele kształcenia ogólnego w liceum i technikum

- 1) traktowanie uporządkowanej, systematycznej wiedzy jako podstawy kształtowania umiejętności;*
- 2) doskonalenie umiejętności myślowo-językowych, takich jak: czytanie ze zrozumieniem, pisanie twórcze, formułowanie pytań i problemów, posługiwanie się kryteriami, uzasadnianie, wyjaśnianie, klasyfikowanie, wnioskowanie, definiowanie, posługiwanie się przykładami itp.;*
- 3) rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin;*

4) zdobywanie umiejętności formułowania samodzielnych i przemyślanych sądów, uzasadniania własnych i cudzych sądów w procesie dialogu we wspólnocie dociekającej;

5) łączenie zdolności krytycznego i logicznego myślenia z umiejętnościami wyobrazeniowo-twórczymi;

6) rozwijanie wrażliwości społecznej, moralnej i estetycznej;

7) rozwijanie narzędzi myślowych umożliwiających uczniom obcowanie z kulturą i jej rozumienie;

8) rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.

Najważniejsze umiejętności zdobywane w trakcie kształcenia ogólnego w liceum i technikum

1) Myślenie - rozumiane jako złożony proces umysłowy, polegający na tworzeniu nowych reprezentacji za pomocą transformacji dostępnych informacji, obejmującej interakcję wielu operacji umysłowych: wnioskowanie, abstrahowanie, rozumowanie, wyobrażanie sobie, sądzenie, rozwiązywanie problemów, twórczość.

Dzięki temu, że uczniowie szkoły ponadpodstawowej uczą się równocześnie różnych przedmiotów, możliwe jest rozwijanie następujących typów myślenia: analitycznego, syntetycznego, logicznego, komputacyjnego, przyczynowo-skutkowego, kreatywnego, abstrakcyjnego; zachowanie ciągłości kształcenia ogólnego rozwija zarówno myślenie percepcyjne, jak i myślenie pojęciowe.

Synteza obu typów myślenia stanowi podstawę wszechstronnego rozwoju ucznia.

2) Czytanie - umiejętność łącząca zarówno rozumienie sensów, jak i znaczeń symbolicznych wypowiedzi; kluczowa umiejętność lingwistyczna i psychologiczna prowadząca do rozwoju osobowego, aktywnego uczestnictwa we wspólnocie, przekazywania doświadczeń między pokoleniami.

3) Umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych - zarówno w mowie, jak i w piśmie, to podstawowa umiejętność społeczna, której podstawą jest znajomość norm językowych oraz tworzenie podstaw porozumienia się w różnych sytuacjach komunikacyjnych;

4) Kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;

5) Umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym dbałość o poszanowanie praw autorskich i bezpieczne poruszanie się w cyberprzestrzeni;

6) Umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł;

7) Nabywanie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania;

8) Umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych.

Preambuła akcentuje dodatkowo:

- rozwijanie kompetencji językowej i komunikacyjnej,
- przygotowanie do życia w społeczeństwie informacyjnym,
- odwoływanie się do zasobów biblioteki szkolnej,
- edukację medialną,
- nauczanie języków obcych z uwzględnieniem poziomu przygotowania ucznia,
- edukację zdrowotną,
- kształtowanie postaw,
- kompetencje społeczne,
- umiejętność podejmowania decyzji dotyczących dalszego kształcenia i wyboru drogi zawodowej.

Preambuła akcentuje dodatkowo:

- umiejętność podejmowania decyzji dotyczących dalszego kształcenia i wyboru drogi zawodowej,
- rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem technologii,
- odpowiednie wyposażenie szkół w sprzęt,
- zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, także tego z niepełnosprawnością,
- stosowanie metody projektu,
- spójność szkolnego zestawu programów i szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego,
- wychowanie ukierunkowane na wartości.

Postawy:

*W procesie kształcenia ogólnego szkoła kształtuje u uczniów **postawy sprzyjające ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takie jak: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej. W rozwoju społecznym bardzo ważne jest kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji.***

Powyższy zapis jest identyczny z zapisem w preambule obecnej podstawy.

Usunięto zdanie:

Szkoła podejmuje odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji.

Dopisano:

*Kształcenie i wychowanie w liceum ogólnokształcącym i technikum sprzyja rozwijaniu postaw **obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów.***

Zadaniem szkoły jest:

- *wzmacnianie **poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i regionalnej, przywiązania do historii i tradycji narodowych,***
- *przygotowanie i zachęcanie do **podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat.***

Szkoła:

- *dba o wychowanie młodzieży w duchu **akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka,***
- *kształtuje postawę **szacunku dla środowiska przyrodniczego,***
- *motywuje do **działań na rzecz ochrony środowiska oraz rozwija zainteresowanie ekologią.***

Kompetencje kluczowe – 2006r.

1. porozumiewanie się w języku ojczystym;
2. porozumiewanie się w językach obcych;
3. kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
4. kompetencje informatyczne;
5. umiejętność uczenia się;
6. kompetencje społeczne i obywatelskie;
7. inicjatywność i przedsiębiorczość;
8. świadomość i ekspresja kulturalna.

ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY EUROPY
z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)

Kompetencje kluczowe – 2018r.

1. kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
2. kompetencje w zakresie wielojęzyczności,
3. kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
4. kompetencje cyfrowe,
5. kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
6. kompetencje obywatelskie,
7. kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
8. kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

ZALECENIE RADY EUROPY

z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U.U.E.C.2018.189.1 z dnia 4 czerwca 2018 r.)

Przedmioty w liceum i technikum

Tylko w zakresie podstawowym:

- Muzyka*
- Plastyka*
- podstawy przedsiębiorczości,
- wychowanie fizyczne,
- edukacja dla bezpieczeństwa,
- wychowanie do życia w rodzinie,
- etyka;

* Nie ma przedmiotu **wiedza o kulturze!**

W zakresie podstawowym i rozszerzonym:

- język polski,
- język obcy nowożytny,
- matematyka,
- język mniejszości narodowej lub etnicznej oraz język regionalny – język kaszubski,
- historia,
- wiedza o społeczeństwie,
- geografia,
- biologia,
- chemia,
- filozofia (była tylko w zakresie rozszerzonym)*
- fizyka,
- informatyka;

Tylko w zakresie rozszerzonym:

- historia muzyki,
- historia sztuki,
- język łaciński i kultura antyczna.

MEN informuje: podstawa programowa...

- **wyznacza jedynie ramy kształcenia**, które określone są wyłącznie przez **wymagania, jakie powinien spełniać uczeń na zakończenie każdego etapu edukacyjnego**;
- **nie określa „maksymalnego” poziomu** – nauczyciele mogą **wykraczać** poza zakres wymagań określonych w podstawie programowej i **dostosowywać** tempo pracy i wymagania do możliwości uczniów;
- **w żaden sposób nie ogranicza nauczyciela** w wyborze technik lub środków nauczania; dokument **nie jest poradnikiem metodycznym, nie wskazuje „jedynej słusznej” drogi** prowadzącej do realizacji założonych w nim celów.

Podstawowe pytania, na które odpowiada podstawa programowa:

**Po co
uczyć?**

- Cele kształcenia (wymagania ogólne)

**Czego
uczyć?**

- Treści nauczania (wymagania szczegółowe)

Jak uczyć?

- Warunki i sposób realizacji (metody, formy pracy, środki dydaktyczne itp.)

Po co uczyć?

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Matematyka – wymagania ogólne

ZAKRES PODSTAWOWY	ZAKRES ROZSZERZONY
I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	
Uczeń interpretuje tekst matematyczny. Po rozwiązaniu zadania interpretuje otrzymany wynik.	Uczeń używa języka matematycznego do opisu rozumowania i uzyskanych wyników.
II. Wykorzystanie i interpretowanie reprezentacji.	
Uczeń używa prostych, dobrze znanych obiektów matematycznych.	Uczeń rozumie i interpretuje pojęcia matematyczne oraz operuje obiektami matematycznymi.
III. Modelowanie matematyczne.	
Uczeń dobiera model matematyczny do prostej sytuacji i krytycznie ocenia trafność modelu.	Uczeń buduje model matematyczny danej sytuacji, uwzględniając ograniczenia i zastrzeżenia.
IV. Użycie i tworzenie strategii.	
Uczeń stosuje strategię, która jasno wynika z treści zadania.	Uczeń tworzy strategię rozwiązania problemu.
V. Rozumowanie i argumentacja.	
Uczeń prowadzi proste rozumowanie, składające się z niewielkiej liczby kroków.	Uczeń tworzy łańcuch argumentów i uzasadnia jego poprawność.

I. Sprawność rachunkowa

Wykonywanie obliczeń na liczbach rzeczywistych, także przy użyciu kalkulatora, stosowanie praw działań matematycznych przy przekształcaniu wyrażeń algebraicznych oraz wykorzystywanie tych umiejętności przy rozwiązywaniu problemów w kontekstach rzeczywistych i teoretycznych.

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.

1. Interpretowanie i operowanie informacjami przedstawionymi w tekście, zarówno matematycznym, jak i popularnonaukowym, a także w formie wykresów, diagramów, tabel.
2. Używanie języka matematycznego do tworzenia tekstów matematycznych, w tym do opisu prowadzonych rozumowań i uzasadniania wniosków, a także do przedstawiania danych.

III. Wykorzystanie i interpretowanie reprezentacji.

1. Stosowanie obiektów matematycznych i operowanie nimi, interpretowanie pojęć matematycznych.
2. Dobieranie i tworzenie modeli matematycznych przy rozwiązywaniu problemów praktycznych i teoretycznych.
3. Tworzenie pomocniczych obiektów matematycznych na podstawie istniejących, w celu przeprowadzenia argumentacji lub rozwiązania problemu.
4. Wskazywanie konieczności lub możliwości modyfikacji modelu matematycznego w przypadkach wymagających specjalnych zastrzeżeń, dodatkowych założeń, rozważenia szczególnych uwarunkowań.

IV. Rozumowanie i argumentacja.

1. Przeprowadzanie rozumowań, także kilkuetapowych, podawanie argumentów uzasadniających poprawność rozumowania, odróżnianie dowodu od przykładu.
2. Dostrzeganie regularności, podobieństw oraz analogii, formułowanie wniosków na ich podstawie i uzasadnianie ich poprawności.
3. Dobieranie argumentów do uzasadnienia poprawności rozwiązywania problemów, tworzenie ciągu argumentów, gwarantujących poprawność rozwiązania i skuteczność w poszukiwaniu rozwiązań zagadnienia.
4. Stosowanie i tworzenie strategii przy rozwiązywaniu zadań, również w sytuacjach nietypowych.

Biologia – wymagania ogólne

Obecna podstawa	Nowa podstawa
Poziom podstawowy	
<p>I. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji. Uczeń odbiera, analizuje i ocenia informacje pochodzące z różnych źródeł, ze szczególnym uwzględnieniem prasy, mediów i Internetu.</p> <p>II. Rozumowanie i argumentacja. Uczeń interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo-skutkowe między faktami, formułuje wnioski, ocenia i wyraża opinie na temat omawianych zagadnień współczesnej biologii, zagadnień ekologicznych i środowiskowych.</p> <p>III. Postawa wobec przyrody i środowiska. Uczeń rozumie znaczenie i konieczność ochrony przyrody; prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych; opisuje postawę i zachowanie człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody.</p>	<p>I. Pogłębianie wiedzy z zakresu budowy i funkcjonowania organizmu człowieka.</p> <p>II. Pogłębianie znajomości uwarunkowań zdrowia człowieka.</p> <p>III. Rozwijanie myślenia naukowego; doskonalenie umiejętności planowania i przeprowadzania obserwacji i doświadczeń oraz wnioskowania w oparciu o wyniki badań.</p> <p>IV. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych.</p> <p>V. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych.</p> <p>VI. Rozwijanie postawy szacunku wobec przyrody i środowiska.</p>

Czego uczyć?

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Historia

- koniec z „nieudanym eksperymentem” łączenia historii i wiedzy o społeczeństwie, powrót do „czystej historii” oddzielonej od wos, (tak to określił prof. Suleja, szef zespołu opracowującego podstawę z historii)
- akcent na aspekt wychowawczy, patriotyczny, który ma wpłynąć wpłynie na budowanie świadomości narodowej i tożsamości historycznej,
- przewaga historii politycznej i militarnej,
- zakres - od pradziejów do wstąpienia Polski do UE,
- sztywny podział na poszczególne lata nauki:
  - klasa I – starożytność – średniowiecze;
  - klasa II – do 1815 roku;
  - klasa III – do 1939 roku;
  - klasa IV – po 1939.
- układ tabelaryczny wymagań szczegółowych – zakres rozszerzony to dodatkowe wymagania dopisane do zakresu podstawowego.

Wiedza o społeczeństwie

- zakres podstawowy i rozszerzony to odrębne całości,
- osobno opisano też warunki i sposób realizacji obu zakresów, gdzie zawarto sporo wskazówek metodycznych.
- w przypadku nauczania przedmiotu w zakresie rozszerzonym w liceum ogólnokształcącym możliwa jest zarówno integracja treści tego zakresu z zakresem podstawowym, jak i realizacja od klasy I zakresu podstawowego, zaś od klasy II – zakresu rozszerzonego.

J. polski

- Cztery obszary, które wymagają zintegrowania:
  - kształcenie literackie i kulturowe,
  - kształcenie językowe,
  - tworzenie wypowiedzi,
  - samokształcenie.
- Materiał literacki:
  - Kl. I-III - od dzieł literatury starożytnej aż do literatury wojny i okupacji,
  - Kl. IV - utwory literatury po 1945 r.
- Wykaz lektur złożony jest z pozycji obowiązkowych i uzupełniających (do wyboru przez nauczyciela), a jego trzon stanowią wybrane dzieła klasyki polskiej i światowej oraz utwory literatury współczesnej.

Filozofia

- dyrektor ustala jeden przedmiot spośród przedmiotów: filozofia, plastyka i muzyka, realizowany w kl. I,
- zakres podstawowy to wprowadzenie uczniów w myślenie filozoficzne na bazie filozofii starożytnej Grecji i Rzymu,
- zakres rozszerzony uwzględnia najważniejsze treści zakresu podstawowego, dlatego mogą go realizować także uczniowie, którzy nie uczestniczyli w klasie I w zajęciach z filozofii. Treści uporządkowano w trzech działach:
  - kultura logiczna,
  - elementy historii filozofii,
  - wybrane problemy filozofii.

Jak uczyć?

Warunki i sposób realizacji

Biologia

W procesie kształcenia biologicznego ważne jest **zaplanowanie cyklu obserwacji i doświadczeń prowadzonych przez ucznia lub zespół uczniowski samodzielnie** jako długoterminowa praca domowa oraz pod kierunkiem nauczyciela.

Istotne jest, aby doświadczenia i obserwacje były możliwe do wykonania w pracowni szkolnej lub w warunkach domowych, **aby nie wymagały skomplikowanych urządzeń i drogich materiałów.**

Podczas planowania i przeprowadzania doświadczeń oraz obserwacji **należy stworzyć warunki umożliwiające uczniom zadawanie pytań** weryfikowalnych metodami naukowymi, zbieranie danych, analizowanie i prezentowanie danych, konstruowanie odpowiedzi na zadane pytania.

Biologia

Zajęcia z biologii powinny być prowadzone we właściwie wyposażonej pracowni. Ważnym elementem jej wyposażenia powinien być projektor multimedialny, tablica interaktywna oraz komputer z zestawem głośników i z dostępem do internetu, a także **odpowiednie umeblowanie**, w którym będzie można gromadzić sprzęt laboratoryjny oraz pomoce dydaktyczne wykorzystywane w różnych okresach roku szkolnego.

Istotne jest, aby w pracowni znajdował się **sprzęt niezbędny do przeprowadzania wskazanych w podstawie doświadczeń i obserwacji**, tj. przyrządy pomiarowe, przyrządy optyczne, szkło laboratoryjne, szkiełka mikroskopowe, odczynniki chemiczne, środki czystości, środki ochrony (fartuchy i rękawice ochronne, apteczka).

Wiedza o społeczeństwie

- Wskazane jest korzystanie z szerokiego spektrum metod dydaktycznych. **Nauczyciel powinien stosować nauczanie problemowe i metody kształcące umiejętności społeczne, twórczego myślenia i rozwiązywania problemów** (np. burza mózgów, drzewo decyzyjne, metaplan, analiza SWOT, symulacja i odgrywanie ról).
- Oprócz tekstów autorów podręczników istotną rolę w procesie kształcenia powinny odgrywać również **teksty źródłowe, słowniki, leksykony, mapy, wykresy, diagramy i zestawienia statystyczne** (w tym z wyników badań opinii publicznej).
- W celu rozwijania umiejętności komunikacji i współdziałania powinno się stosować różne metody pracy grupowej, w tym uczniowskie projekty edukacyjne (**każdy uczeń powinien uczestniczyć w minimum ośmiu projektach**)

Właściwa kolejność!

Zadania dyrektora

- **Opracowanie arkusza organizacji pracy szkoły**
Oferta dostosowana do możliwości szkoły, opracowanie planów nauczania, wybór rozszerzeń, zapewnienie nauczycieli nowych przedmiotów.
- **Dostosowanie statutu do zmienionych przepisów**
Cele i zadania szkoły, organizacja pracy szkoły, ocenianie, organizacja wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, organizacja dodatkowych zajęć dla uczniów, w tym zwiększających szanse ich zatrudnienia.
- **Dostosowanie warunków realizacji zadań statutowych do wymagań nowej podstawy programowej**
Niezbędne działania w celu tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej.
- **Nadzór pedagogiczny dyrektora**
Ustalenie zasad dopuszczania programów nauczania do użytku szkoły;
Opiniowanie szkolnego zestawu programów nauczania (uchwała RP);
Wyznaczenie nauczycielom zadań związanych z wdrażaniem nowej podstawy programowej;
Wspomaganie, monitorowanie, kontrola, ewaluacja wewnętrzna.

Podsumowanie - postulaty dla nauczyciela

- Czytanie podstawy programowej rozpocznij od preambuły – są w niej ważne informacje, dotyczące wszystkich nauczycieli.
- Uważnie przeczytaj nową podstawę dla swojego przedmiotu i porównaj z obecną.
- Zainteresuj się także tym, co uczeń ma poznać na wcześniejszym etapie edukacyjnym - to integralna całość.
- Zwróć uwagę na „Warunki i sposób realizacji” przedmiotu, gdzie wymienione są metody i formy pracy.
- Jednak pamiętaj, że nie są one listą zamkniętą. To głównie nauczyciel decyduje o sposobach realizacji podstawy.
- Pamiętaj, że wymagania szczegółowe w podstawie programowej nie są tożsame z tematami lekcji.

Podsumowanie - postulaty dla nauczyciela

- Nie trać z oczu wymagań ogólnych przedmiotu, miej je cały czas na uwadze, planując realizację wymagań szczegółowych.
- Zaufaj własnemu doświadczeniu, nie przyjmuj bezkrytycznie cudzych rozwiązań – nikt lepiej od Ciebie nie zaplanuje pracy w realiach Twojej szkoły.
- Starannie wybierz (zmodyfikuj, napisz własny) program nauczania.
- Zapoznaj się dokładnie z propozycjami wydawnictw edukacyjnych, rozważnie wybierz nowy podręcznik (lub z niego zrezygnuj).
- Przy planowaniu pracy na nowy rok szkolny kieruj się przede wszystkim zapisami podstawy - nie skupiaj się jedynie na zawartości podręcznika.
- Pomóż uczniom uzupełnić różnice programowe, szczególnie tym w okresie „przejściowym”.
- Współpracuj z innymi nauczycielami (korelacja!).
- Bądź czujny, pracując „dwutorowo” (z dwiema podstawami programowymi).

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego w czteroletnim liceum i pięcioletnim technikum – nowe wyzwanie czy powrót do przeszłości?

alicja.kapcia@oskko.edu.pl

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

OGÓLNOPOLSKIE
STOWARZYSZENIE
KADRY
KIEROWNICZEJ
OŚWIATY

Tę i inne prezentacje - materiały konferencyjne tej Konferencji OSKKO –
można znaleźć na stronie:

www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2019/ w zakładce: materiały do pobrania

Tę i inne prezentacje XVI Konferencji OSKKO można pobrać na stronie www.oskko.edu.pl/konferencjaoskko2019/